

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2025
 Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Filozofia kultury i cywilizacji	
Kod przedmiotu*		
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych	
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii	
Kierunek studiów	Filozofia	
Poziom studiów	II stopień	
Profil	Ogólnoakademicki	
Forma studiów	Stacjonarne	
Rok i semestr/y studiów	I rok, I semestr	
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy	
Język wykładowy	Polski	
Koordinator	dr hab. Beata Guzowska prof. UR	
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Beata Guzowska prof. UR	

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
I	15	15							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

× zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu ,

Wykład Zaliczenie

Ćwiczenia Zaliczenie na ocenę

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowa znajomość zagadnień i terminologii dotyczącej szeroko pojętej kultury i cywilizacji
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Przyswojenie przez studentów wiedzy z zakresu filozofii kultury, elementów antropologii kulturowej, religioznawstwa oraz socjologii kultury.	
C ₂	Wykształcenie umiejętności analizowania i interpretowania tekstów z zakresu filozofii kultury, formułowania własnego stanowiska i jego uzasadniania, dyskusowania z odmiennymi stanowiskami.	
C ₃	Zapoznanie studentów z ogólną problematyką dotyczącą funkcjonowania człowieka w kulturze.	

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	
K_Wo ₁ ,	w pogłębionym stopniu: - specyfikę przedmiotową i metodologiczną filozofii, jej relacje do innych nauk na poziomie umożliwiającym pracę interdyscyplinarną i multidyscyplinarną, terminologię szczegółowych subdyscyplin filozofii w języku polskim oraz ogólną terminologię filozoficzną w wybranym języku obcym, metody interpretacji tekstu filozoficznego; główne kierunki podstawowych subdyscyplin filozofii, zależności między tymi kierunkami oraz ich metody badawcze i strategie argumentacyjne, kierunki i stanowiska współczesnej filozofii; poglądy wybranego autora filozoficznego lub aktualny stan badań w zakresie wybranej problematyki filozoficznej, historyczny rozwój wiodących idei filozoficznych – na poziomie umożliwiającym specjalizację	P7S_WG
K_Wo ₂ ,	w pogłębionym stopniu: - filozoficzne podstawy kultury, zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i społeczeństwie	P7S_WG

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

K_Wo3,	w pogłębionym stopniu: - relacje zachodzące między strukturami i instytucjami społecznymi, rodzaje więzi społecznych i prawidłowości, którym podlegają; normy konstytuujące i regulujące struktury i instytucje społeczne, ich wpływ na życie indywidualne, oraz źródła tych norm	P7S_WG/K
	Umiejętności uczenia się: absolwent potrafi	
K_Uo1,	- precyzyjnie formułować w mowie i na piśmie złożone problemy filozoficzne, stawiać tezy, pisać opracowania monograficzne na podstawie samodzielnie dobranej literatury, stosując oryginalne podejścia i uwzględniając nowe osiągnięcia w zakresie filozofii; wyszukiwać, analizować, oceniać selekcjonować i integrować informacje, samodzielnie interpretować tekst filozoficzny, komentować i konfrontować tezy pochodzące z różnych tekstów; dobierać odpowiednie metody i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne; wykrywać zależności między ideami filozoficznymi a procesami społecznymi i kulturalnymi	P7S_UW
	Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do	
K_Ko2,	- uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym, zainteresowania nowatorskimi koncepcjami filozoficznymi w powiązaniu z innymi obszarami życia kulturalnego i społecznego; myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P7S_KO

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Sposoby definiowania kultury – definicje kultury, relacje kultura-natura-cywilizacja
Cywilizacja – sposoby definiowania, geneza, relacje kultura- cywilizacja
Wybrane dziedziny kultury duchowej/symbolicznej – mit, religia, zabawa
Współczesne teorie cywilizacji
Estetyzacja rzeczywistości – megatrend kultury współczesnej
Relacje między uniwersalizmem i partykularyzmem, absolutyzmem i relatywizmem kulturowym – problem wielości niezależnych kultur, problem postaw europocentrycznych, mesjanistycznych, nacjonalistycznych
Globalizacja kultury - Prezentacja sposobów definiowania globalizacji, wskazanie na zasadnicze problemy kulturowe, szanse i zagrożenia zachodzących procesów globalizacyjnych. (

„Zderzenie” cywilizacji - mit czy rzeczywistość
Człowiek a świat konsumpcji – wartości witalne, wartości użyteczne

B. PROBLEMATYKA ĆWICZEŃ

<p>Treści merytoryczne</p> <p>Znaczenie jako tworzywo rzeczywistości kulturowej. Sposoby rozumienia znaczenia, przestrzenność znaczeń, rola znaczeń w wielokulturowej rzeczywistości, sfera znaczeń teoretycznych, wartości jako formy istnienia znaczeń</p> <p>. Czas i przestrzeń – podstawowe kategorie kulturowe. Poruszana jest problematyka dotycząca czasu, zmienności, historyczności świata ludzkiego, stosunku czasu przyrodniczego i kulturowego, czasu mitycznego, potrzeby i sposobów mierzenia czasu, regresu i cykliczności jako sposobów porządkowania i wartościowania procesów historycznych</p> <p>.Kategorie kultury symbolicznej Analiza lektury J. Huizinga, <i>Homo ludens</i>.</p> <p>Kultura jako źródło cierpień. Analiza dzieła S. Freuda <i>Kultura jako źródło cierpień</i>.</p> <p>Kultura popularna, masowa, elitarna - Analiza problematyki dotyczącej znoszenia granic między kulturą elitarną a kulturą popularną. Zagrożenia kultury masowej (homogenizacja, infantylicyzacja dorosłych, udoroślenie dzieci, chłód społeczny, i in.)</p> <p>Kulturalizm. Analiza pojęcia, wzajemne zależności między filozofią kultury a kulturalizmem. Odniesienie do filozofii kultury jako tzw. trzeciej drogi między skrajnościami w dziejach kultury europejskiej.</p> <p>Kategoria „instant” w kulturze współczesnej – symulakry, fastfoodyzacja</p>

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy,

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją,

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
K_W01, K_W02, K_W03, K_U01, K_K02,	obserwacja w trakcie zajęć,	WYKŁAD
		ĆWICZENIA

	aktywność podczas dyskusji na wybrane zagadnienia, ocena aktywności na zajęciach	
--	--	--

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Udział w zajęciach, aktywność podczas dyskusji nad wybranymi zagadnieniami, zaliczone na konsultacjach nieobecności.
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30h
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	25h
Godziny nie kontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	65h
SUMA GODZIN	120h
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4 ects

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa: F. Bagby, <i>Kultura i historia. Prolegomena do porównawczego badania cywilizacji</i>, Warszawa 1971 K. J. Brozi, <i>Antropologia kulturowa. Wprowadzenie</i>, T. 1, Lublin 1992</p>

K. J. Brozi, *Ludzie i kryzys cywilizacji. Szkice antropologiczne*, Lublin 1992

M. Czerwiński, *Profile kultury*, Warszawa 1980

Z. Freud, *Kultura jako źródło cierpień*, Warszawa 2013

L. Gawor, *Szkice o cywilizacji*, Rzeszów 2009

B. Guzowska, *Kategoria estetyzacji w ponowoczesności. Analiza wybranych zagadnień z filozofii kultury*, Rzeszów 2019

H.-G. Gadamer, *Prawda i metoda*, Kraków 1993

J. Huizinga, *Homo ludens*, Warszawa 2020

S. P. Huntington, *Zderzenie cywilizacji*, Warszawa 1991

A. Kroeber, *Istota kultury*, Warszawa 1973

A. Mencwel (red.), *Antropologia kultury. Zagadnienia i wybór tekstów*, Warszawa 2003

E. Nowicka, *Świat człowieka – świat kultury*, Warszawa 1991

Z. Rosińska, J. Michalik (red.), *Co to jest filozofia kultury?*, Warszawa 2006

T. Szkołut (red.), *Wartości i antywartości w kontekście przeobrażeń kultury współczesnej*, Lublin 1999

T. Szkołut (red.), *Antropologia filozoficzna i aksjologiczne problemy współczesności*, Lublin 1997

A. L. Zachariasz, *Kultura. Jej status i poznanie*, Lublin 1999

A. L. Zachariasz, *Kulturozofia*, Rzeszów 2000

Literatura uzupełniająca:

B.R. Barber, *Skonsumowani. Jak rynek psuje dzieci, infantylizuje dorosłych i połyka obywateli*, Warszawa 2008

M. Carrithers, *Dlaczego ludzie mają kultury. Uzasadnienie antropologii i różnorodności społecznej*, Warszawa 1994

A. Jawłowska, M. Kempny, E. Tarkowska (red.), *Kulturowy wymiar przemian społecznych*, Warszawa 1993

K. Kwaśniewski, *Zderzenie kultur. Tożsamość a aspekty konfliktów i tolerancji*, Warszawa 1982

R. Spaemann, *Osoby. O różnicy między kimś a czymś*, Warszawa 2001

B. Szymańska, *Kultury i porównania*, Kraków 2003

P. Ricoeur, *O sobie samym jako innym*, Warszawa 2005

M. Tempczyk, *Świat harmonii i chaosu*, Warszawa 1995

A.de Tocqueville, *O demokracji w Ameryce*, Warszawa 1976

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej